

**Kúria
végzése**

Az ügy száma: Bhar.I.1458/2016/11.

A határozat szintje: harmadfok

A tanács tagjai: Dr. Csere Katalin, a tanács elnöke
Dr. Csák Zsolt, előadó bíró
Dr. Vaskuti András, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2017. január 31.

Az ügy tárgya: emberölés büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): II. rendű

Elsőfok: Fővárosi Törvényszék, 5.B.1152/2014/89., ítélet,
tárgyalás,

2015. november 4.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 5.Bf.116/2016/9., ítélet,
nyilvános ülés,

2016. június 15.

Az indítvány előterjesztője: II. rendű vádlott és védője

Az indítvány iránya: megváltoztatás

Rendelkező rész

A Kúria a bejelentett másodfellebbezéseket elbírálva, a Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.116/2016/9. számú II. rendű vádlott tekintetében helybenhagyja.

A harmadfokú eljárás során felmerült 5000 (ötezer) forint bűnügyi költséget a II. rendű vádlott köteles az államnak megfizetni.

Indokolás

I.

- [1] A Fővárosi Törvényszék a 2015. november 4. napján kihirdetett 5.B.1152/2014/89. számú ítéletével a II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett rablás büntettének kísérletében [2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (továbbiakban: Btk.) 365. § (1) bekezdés b) pont] és bűnpártolás büntettében [Btk. 282. § (1) bekezdés b) pont, (3) bekezdés b) pont I. fordulat]. Ezért öt halmazati büntetésül hét év szabadságvesztésre és hét év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön és a II. rendű vádlott legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. A bíróság rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről. Ugyanakkor a II. rendű vádlottat az

ellene bűnsegédként elkövetett emberölés büntette [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

- [2] Az ítélet ellen az ügyésza II. rendű vádlott terhére elítélést célzó hatályon kívül helyezés érdekében, míg a II. rendű vádlott és védője elsősorban felmentésért, másodsorban enyhítésért fellebbezett.
- [3] A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2016. június 15. napján kihirdetett 5.Bf.116/2016/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta: II. rendű vádlott bűnösségét megállapította segítségnyújtás elmulasztásának büntetében is [Btk. 167. § (1) bekezdés II. fordulat és (2) bekezdés]. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

II.

- [4] A másodfokú bíróság ítélete ellen a II. rendű vádlott és a védő jelentett be indokolás nélkül fellebbezést, amelyet a védő a Kúria nyilvános üléséig a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 367/A. § (4) bekezdésében foglalt kötelezettsége ellenére sem indokolt írásban.
- [5] A fellebbezési főügyészség az ítéltábla ítéletét tudomásul vette.
- [6] A Legfőbb Ügyészség BF.323/2016/2. számú írásbeli nyilatkozatában a fellebbezéseket nem találta alaposnak. Álláspontja szerint sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem vétett olyan eljárási szabálysértést, amely az ítéletek hatályon kívül helyezését tenné indokolttá, ugyanakkor az eljáró bíróságok indokolási kötelezettségüknek is maradéktalanul eleget tettek. A másodfokú bíróság által pontosított tényállást irányadónak tartotta a harmadfokú eljárásban is. Utalt rá, hogy helytállóan fejtették ki, hogy a II. rendű vádlott bűnössége az emberölés körében nem volt megállapítható bűnsegédi alakzatban sem. A másodfokú bíróság pedig okszerűen vont következtetést a II. rendű vádlott bűnösségére a segítségnyújtás elmulasztásának büntetében. E körben - a bírói gyakorlatra hivatkozással - teljes mértékben osztotta a másodfokú bíróság indokolását, és a kiszabott büntetés enyhítésére sem látott indokot, ezért a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt.

III.

- [7] Az ügyben a Kúria a Be. 391. § (2) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a II. rendű vádlott és védője a fellebbezést fenntartotta, a Legfőbb Ügyészség képviselője az írásbeli indítvánnyal egyezően szólalt fel.
- [8] Az utolsó szó jogán a II. rendű terhelte mind a rablásban, mind a segítségnyújtás elmulasztásában ártatlanságát hangoztatta.
- [9] A másodfokú bíróság ítélete ellen bejelentett fellebbezések - mivel olyan cselekmény miatt állapította meg a II. rendű vádlott bűnösségét, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett - a Be.

386. § (1) bekezdés b) pontja alapján joghatályosak.

- [10] Ezért a Kúria a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet a Be. 387. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt felülbírált.
- [11] Ennek során megállapította, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság betartotta az eljárási törvény rendelkezéseit és nem vétett olyan eljárási szabálysértést, amely a Be. 399. § (1)-(4) bekezdése alapján akár az első-, akár a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését indokolná. Lényegében ilyenre sem a II. rendű vádlott, sem védője nem hivatkozott.
- [12] Az elsőfokú ítélet felmentő rendelkezése - figyelemmel arra, hogy e körben nem született eltérő döntés, azt a másodfokú bíróság helybenhagyta - jogerőre emelkedett, így azt a Kúria érdemben nem vizsgálta.

IV.

- [13] A Be. 388. § (1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság határozatát arra a tényállásra alapítja, amelynek alapján a másodfokú bíróság a megtámadott ítéletét meghozta, kivéve, ha ez a tényállás megalapozatlan.
- [14] Tekintettel arra, hogy a Kúria a másodfokú bíróság által pontosított és kiegészített tényállást megalapozottnak találta, az irányadó volt a harmadfokú eljárásban is.
- [15] A bíróságok indokolási kötelezettségüknek is maradéktalanul eleget tettek, amikor is a bizonyítékokat a felülbírálatot végző bíróság számára teljes mértékben nyomon követhető módon értékelve megállapították a tényállást, és számot adtak arról, hogy az esetlegesen egymásnak ellentmondó bizonyítékok közül melyeket és miért fogadták el, illetve a kétséges tényeket milyen okból zárták ki a tényállás megállapítása során.
- [16] Kétségtelen, hogy a bizonyítékok között számos ellentmondás volt észlelhető. A bizonyítékok bíróság által történt értékelésének megszokott módja ugyanakkor, hogy a bíróság a vallomások egyes - általában más bizonyítékokkal is megerősített - részeit fogadja el irányadónak a tényállás megállapítása során, míg a vallomások olyan részeit, amelyek más bizonyítékokkal ellentétesek, figyelmen kívül hagyja. Mindez nem érinti a mérlegelési tevékenység perrendszerű voltát (BH 1998.418.).
- [17] A Kúria is egyetértett a másodfokú bíróság azon megállapításával, hogy a Fővárosi Törvényszék II. rendű vádlott bűnösségét okszerűen állapította meg társtettesként elkövetett rablás büntettének kísérletében és bűnpártolás büntettében, illetve ezen cselekményeit törvényesen minősítette.
- [18] Észlelte ugyanakkor a Kúria azt is, hogy a bűnpártolás büntette vonatkozásában a II. rendű vádlott beismerő vallomását a rendelkezésre álló bizonyítékok mindenben alátámasztották, tehát e bűncselekményt illetően semmilyen kétség nem merült fel.

- [19] Törvényesnek találta a II. rendű vádlott bűnösségének megállapítását a másodfokú eljárásban a - II. rendű vádlott és védője által egyébként vitatott - rablás büntettének kísérlete vonatkozásában is.
- [20] Az erre vonatkozó első- és másodfokú bírói érveléssel a Kúria is teljes mértékben egyetértett, azt csupán az alábbiakkal kívánja kiegészíteni: a Fővárosi Főügyészség által előterjesztett vádirat a rendelkezésre álló bizonyítékokkal összhangban tartalmazta, hogy a vádlottak elhatározták, hogy a sértett pénzét úgy szerzik meg, hogy őt elkábítják, majd elveszik bankkártyáját és leemelik számlájáról a nyugellátásból folyósított összeget. Ennek érdekében keverték altatót és nyugtató hatású gyógyszert a sértett kávéjába. A sértett nem aludt el, értékének elvételére nem került sor, így a cselekmény kísérleti szakban maradt.
- [21] Kétségtelen, hogy II. rendű vádlott a bűnösségét tagadta e bűncselekményben, az eljáró bíróságok azonban pontosan sorakoztatták fel azokat a bizonyítékokat, amelyek azt mindenben cáfolták.
- [22] Nem vitás, hogy az elsőfokú bíróság által részletesen értékelt **T.1. tanú** vallomása számos ellentmondást tartalmazott, de egyéb tényekkel alátámasztva határozottan állította, hogy a gyógyszerrel való elkábítás a II. rendű vádlott ötlete volt, miként a pénz megszerzése is, amiről a II. rendű vádlottnak volt tudomása, hiszen a nyomozás során a gyanúsítottai vallomásában maga ismerte el, hogy a sértett kérte meg őt arra, hogy olvassa fel a nyugdíjszelvényét, valamint a visszautalásról szóló kedvezményes papírt (nyom. iratok 1141. oldal). **T.1. tanú** tanú a II. rendű vádlottal történt szembesítése során, és a vallomásában is, a megállapított tényállással egyezően adta elő az altató kávéba keverésére vonatkozó tényeket (nyom. iratok 1183. oldal). Erre vonatkozó vallomását a tanú a tárgyaláson is fenntartotta és egyező nyilatkozatot terjesztett elő (29. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 20. oldal).
- [23] Alapvetően téves ugyanakkor a II. rendű vádlott azon védekezése, hogy ez a bűncselekmény azért nem állapítható meg, mert a toxikológus szakértő kizárta a sértett szervezetében az altatót, ezért a bűncselekmény feltételezésen alapul.
- [24] Nem vitás, hogy a toxikológus szakértő altató hatását kizárta az akkor már halott sértett vizsgálata kapcsán, ám az altató kávéba keverésére 2013. február 20. és 27. napja között került sor, míg a sértett megölése 2013. március 1-jén történt. Időben és térben tehát a két bűncselekmény elkülönült, értelemszerű tehát, hogy a toxikológus szakértő - a sértett napokkal később bekövetkezett halálát követően - már nem állapíthatta meg az altató jelenlétét a szervezetében.
- [25] Egyebekben pedig a másodfokú bíróság okszerűen mutatott rá arra, hogy egyéb okirati bizonyítékok is alátámasztották a sértett részére a nyugdíjként átutalt nagyobb összeg meglétét, miként az is bizonyítást nyert, hogy a III. rendű vádlott testvére volt az, aki

nyugtatókat szedett, és akitől a II. rendű vádlott azt beszerezte.

- [26] Minderre figyelemmel a bűnösség másodfokú és harmadfokú eljárásban történő tagadása a rablási cselekmény kísérletét illetően valójában a bizonyítékok eltérő értékelésén alapulva a bíróságok mérlegelő tevékenységét támadta, ami a felülmérlegelés tilalma folytán a harmadfokú eljárásban sem vezethetett eredményre.

V.

- [27] A Kúria vizsgálta, hogy az ítéletábrla nem sértette-e meg a vádhoz kötöttség [Be. 2. § (2)-(3) bekezdés] követelményét a segítségnyújtás elmulasztása büntettének megállapításával. A törvényes vád kereteit a vádiratban leírt tények köre jelenti, amelyhez a bíróság annyiban kötve van, hogy azon túl nem terjeszkedhet, ám azt köteles kimeríteni.
- [28] Az adott ügyben a vád tartalmazta mindazokat a tényeket, amelyeknek a büntetőjogi felelősség elbírálása szempontjából jelentőségük lehetett. Értelemszerűen a minősített élet elleni cselekmény miatt emelt vád mellett a tényállásban szereplő - de önállóan fel nem róható - segítségnyújtás elmulasztását jogilag nem értékelte és nem jelölte meg a cselekmény Btk. szerinti minősítését sem.
- [29] A Kúria a bűnsegédként elkövetett emberölés büntettének [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja] vádja alól történt felmentés mellett - maradéktalanul egyetértve a másodfokú bíróság indokolásával - törvényesnek és okszerűnek találta a további bűncselekményben a bűnösség megállapítását, és az alábbiakra kívánt rámutatni.
- [30] A Btk. 166. § szerinti segítségnyújtás elmulasztása bűncselekményének egyik tényállási eleme a konkrét elkövetőtől elvárható segítségnyújtás. Az, hogy a konkrét elkövetőnél mi tekinthető töle elvárhatónak, mindig az összes körülmény gondos vizsgálata alapján - ide értve az elkövető személyiségének vizsgálatát is - lehet eldönteni. A segítségnyújtás elmulasztása ún. tiszta mulasztásos bűncselekmény, amely kizárólag szándékosan valósulhat meg, a bűncselekmény megállapításához szükséges, hogy az elkövető felismerje azt a tényt, hogy a passzív alany sérült, vagy élet vagy testi épsége közvetlen veszélybe került, és e felismerés ellenére mulasztja el a segítségnyújtást.
- [31] Bűnössége - gondatlanság folytán - akkor nem állapítható meg, ha az elkövetőtől ugyan elvárható lenne, hogy kellő gondosság mellett felismerje a sértettnek a veszélyhelyzetbe került állapotát, de ezt elmulasztja.
- [32] Az irányadó tényállás alapján azonban ilyen megállapításra nem lehet jutni.
- [33] A bűncselekménynek nem tényállási eleme az, hogy a passzív alany ténylegesen segítségre szoruljon. A sértett segítségre szorultságát - mint objektív körülményt - általában csak utólagosan lehet megállapítani. Az irányadó bírói gyakorlat szerint a sértett abban az esetben nem szorul segítségre, ha mások közreműködése nélkül is

el tudja látni a sérülését vagy el tudja hárítani a veszélyt.

- [34] Ezen körülmény sem állapítható meg az irányadó tényállásból.
- [35] A tőle elvárható segítségnyújtás pedig a bűncselekmény megállapíthatóságának szubjektív feltétele.
- [36] A Kúria - osztva a Legfőbb Ügyészség átiratában a bírói gyakorlattal összefüggő álláspontját - irányadónak tekintette a másodfokú ítéletben hivatkozott döntésben foglaltakat, miszerint az a körülmény, hogy a bíróság a vádlottat az emberölés büntettének vádja alól bizonyítottság hiányában felmenti, nem zárja ki bűnösségének a segítségnyújtás elmulasztásának büntettében történő megállapítását, amennyiben az ezek alapjául szolgáló magatartást a vádirati tényállás tartalmazta (BH 2010.32.).
- [37] A tettazonosság elvének megfelelően a vádirat rögzítette, hogy a sértettnek az I. rendű vádlott általi fojtogatása idején a II. rendű vádlott az udvaron, a ház előtt tartózkodott, ezzel pedig megfelelően körülírta a segítségnyújtás elmulasztása büntettének megállapításához szükséges tényeket.
- [38] A rendelkezésre álló bizonyítékokból egyértelműen megállapítható, hogy a II. rendű vádlottat ekkor semmi nem akadályozta abban, hogy a sértett számára segítséget nyújtson vagy hívjon, tekintettel arra, hogy észlelte és felismerte a sértett segítségre szoruló voltát.
- [39] Töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy a segítségnyújtásra köteles még abban az esetben sem mentesülhet a büntetőjogi felelősségét megalapozó kötelezettség alól, ha a sérülés súlyossága miatt a sértett halála a sérülés okozása után nyomban bekövetkezik (BH 2011.89.).
- [40] A sértett halálhoz vezető bántalmazása (fojtogatás) viszonylag hosszabb időn keresztül tartott, amely alatt lehetősége lett volna a II. rendű vádlottnak arra, hogy közbelépésével a sértett életét megmentse. Nyilvánvaló, hogy a sérülés jellegének, a halál bekövetkezésének lehetőségét és megítélését nem lehet az elkövető szubjektív értékelésére bízni, mivel ezen tények megállapítása szakszerű orvosi vélemény alapján lehetséges. A segítségnyújtási kötelezettség a sérülés okozásának pillanatában, illetve azzal egyidejűleg következik be - amennyiben az elkövető ezen tényeket észleli -, ezért szükségszerűen minden esetben megelőzi a halál beálltát. Ily módon a segítségnyújtási kötelezettség keletkezésekor még élő sértett olyan személy, akinek élete közvetlen veszélyben van.
- [41] A fojtogatás alatt álló sértett esetében pedig ez a megállapítás nem is lehet vitás.
- [42] A segítségnyújtási kötelezettségét nem teljesítő személy cselekményének jogi értékelése nem függvénye annak, hogy a sérülés okozását milyen időbeli eltéréssel követi a halál beállta.
- [43] A teljesség kedvéért megjegyzi a Kúria, hogy a másodfokú bíróság ítélete 11. oldalának harmadik bekezdésében tévesen állapította meg az indokolás körében, hogy a II. rendű vádlott tudott az I. rendű vádlott sértettel szembeni erőszakos magatartásáról, hiszen azt

látta és ennek tudatában ment ki a lakásból.

- [44] Az elsőfokú ítélet tényállása ehhez képest azt állapította meg - és ezt a másodfokú bíróság kiegészítése sem érintette -, hogy a II. rendű vádlott csak annak lehetett tanúja bent a lakásban, hogy a sértett és az I. rendű vádlott között vita alakult ki. A fojtogatással együtt járó bántalmazást pedig **T.1. tanú** látta, és ő kérdezte meg a II. rendű vádlottól, hogy tesz-e valamit ennek megakadályozására.
- [45] Egyebekben a rendelkezésre álló bizonyítékok minden tekintetben alátámasztották a másodfokú bíróság érvelését. I. rendű vádlott lényegében következetesen elismerte, hogy egyedül okozta a sértett halálát, melynek időpontjában sem a II. rendű vádlott, sem **T.1. tanú** nem volt jelen a lakásban. **T.1. tanú** pedig következetes vallomást terjesztett elő arra vonatkozóan, hogy ő maga látta a sértett fojtogatását és emiatt szólt a II. rendű vádlottnak. Egyértelmű tehát, hogy amikor az I. rendű vádlott fojtogatni kezdte a sértettet, a II. rendű vádlott és T.1. tanú már kint volt az udvaron, és a cselekményt a tanú észlelte.
- [46] A tényállás nem hagy kétséget afelől, hogy **T.1. tanú** az ablakon benézve azt látta, hogy az I. rendű vádlott az ágynál fojtogatja a sértettet. Nyilvánvaló, hogy ekkor a sértett halála még nem következett be.
- [47] Az orvosszakértői vélemény pedig tartalmazza, hogy az agyi hypoxia kialakításában nagy valószínűséggel a légzőnyílások leszorítása-befedése tekinthető alapvetőnek, melyhez a nyaki erek kompressziója és a mellkas összenyomása is társulhatott. Valószínű továbbá, hogy a leszorítás intermittáló volt, mely időszak alatt az agyi keringés visszatért alatt a sértett akár részlegesen vagy teljesen vissza is nyerhette az eszméletét. A bonclelet elhúzódó fulladásra utal, a boncolás során észlelt elváltozások kialakulásához 5-10 percet bizonyosan meghaladó oxigénhiányos állapot volt szükséges. De az oxigénhiány fellépte és a halál közötti pontos idő egzakt módon nem határozható meg (nyom. iratok 516. oldal).
- [48] A szakértők nyilatkozatukat a tárgyaláson fenntartották. Megerősítették, hogy elhúzódó fulladás útján következett be a halál; amikor az intenzív leszorítás gyengült, akkor a keringés visszatért, majd egy újabb leszorítás következett. Ez indokolja a nyomozati iratok között elfekvő szakvéleményben leírt 5-10 percet meghaladó oxigénhiányos állapotot, amely azonban maximum 30 percig állhatott fenn.
- [49] Mindebből egyértelműen következik, hogy **T.1. tanú** a folyamat azon részét észlelte, amikor is az I. rendű vádlott a sértett nyakát hátulról átkarolva szorította le. Ezt jelezte a II. rendű vádlott felé és ezt követte a tényállásban leírt azon cselekmény, hogy a sértettet hason fekvő helyzetbe az I. rendű vádlott az ágyra döntötte, a hátára térdelt és elhúzódó jelleggel kitartóan tovább fojtogatta.
- [50] Mindebből következően tehát egyértelmű, hogy azt követően, hogy **T.1. tanú** a sértett fojtogatását jelezte a II. rendű vádlottnak,

elégséges idő állt volna rendelkezésre arra, hogy a lakásba behatolva megakadályozza a sértett halálának tényleges bekövetkeztét. Az eltelt időtartamra tekintettel a sértett életét a segítségnyújtás megmenthette volna. Ezen tények tudatában a II. rendű vádlott a segítség tényleges nyújtását szándékosan elmulasztotta.

- [51] Törvényesen minősítette a II. rendű vádlott cselekményét a Fővárosi Ítéltábla a Btk. 166. § (1) bekezdés második fordulata és a (2) bekezdés szerint segítségnyújtás elmulasztása minősített eseteként, mivel a sértett meghalt és életét a segítségnyújtás megmenthette volna.

VI.

- [52] Az eljáró bíróságok a büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket alapvetően feltárták, ezeket csupán annyiban indokolt kiegészíteni, hogy enyhítő körülmény a II. rendű vádlott elkövetéskor büntetlen előélete, a jelentős időmúlás, míg a kiskorú gyermekekről való gondoskodás akként, hogy saját gyermeke után tartásdíjat nem fizet, de kapcsolatának gyermekéről való gondoskodáshoz hozzájárul, míg további súlyosító körülmény a kettőt meghaladó halmazat. Mindezeket a másodfokon eljáró bíróság a súlyuknak megfelelően értékelte, amikor a bűnösségi kör bővülése ellenére nem látott okot a középértéket alig meghaladó büntetés súlyosítására.
- [53] A Kúria szerint a kiszabott fő- és mellékbüntetés megfelelően szolgálja a büntetési célokat (Btk. 79. §) és arányban áll a II. rendű vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyességgel, valamint a büntetés kiszabásánál irányadó, fentiekben részletezett körülményekkel.
- [54] Mindezekre figyelemmel a Kúria a fellebbezéseket alaptalannak találta, sem a II. rendű vádlott felmentésére, sem büntetésének enyhítésére nem látott okot, ezért a Fővárosi Ítéltábla másodfokú határozatát II. rendű vádlott tekintetében a Be. 397. § alapján helybenhagyta.

VII.

- [55] A bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés a Be. 398. § (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2017. január 31.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Vaskuti András s.k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.116/2016/9. számú ítélete II. rendű vádlott tekintetében a Kúria Bhar.I.1458/2016/11. számú helybenhagyó végzése folytán 2017. január 31. napján jogerős és végrehajtható.

Dr. Csere Katalin s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bíróági tisztviselő